

POSUDEK VEDOUcíHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Tomáš Valenta
Téma práce:	Společnost Meta jako digitální suverén. Teoretické aspekty nestátního normativního systému v 21. století
Rozsah práce:	188.832 znaků (odpovídající 105 normostranám vlastního textu) + 9 stran seznamu použitých zdrojů a abstraktu
Datum odevzdání práce:	9. 7. 2023

1. Aktuálnost (novost) tématu

Práce se věnuje aktuálnímu tématu právní povahy systému pravidel digitálních platform (konkrétně těch vlastněných společností Meta). Základní otázka práce, zda lze takovýto normativní systém označit za právo, není jistě nová, co je však originální, je diplomantova vlastní analýza rozhodovací činnosti Oversight Board (dozorového orgánu zřízeného za účelem přezkumu rozhodování společnosti Meta týkající se účtů na sociálních sítích). Z tohoto hlediska práce vnáší nové pohledy a obohacuje dosavadní odbornou literaturu věnující se právní povaze normativních systémů digitálních platform. Originálním prvkem práce (a to i ve srovnání se zahraniční odbornou literaturou) je použití empirické metody pro analýzu pluralistického působení právních systémů. To, že se jedná o živé a aktuální téma, ukazuje i fakt, že měsíc před odevzdáním práce vznikla další digitální platforma společnosti Meta (Threads), která měla ke konci srpna více než 125 miliónů uživatelů.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Práce obsahuje teoreticko-analytickou část, kde dominují reflexe současných doktrín právního pluralismu, pojmová analýza, a dále v nezbytném rozsahu popis fungování normativního systému digitálních platform společnosti Meta. Jádrem práce je však empirická část, obsahující analýzu všech rozhodnutí Oversight Board. Právě empirickou analýzu považuji za stěžejní a nejnáročnější část práce, jak co do časové náročnosti, tak i co do následného systematického zpracování empirických závěrů. Zdůraznil bych však také diplomantův přehled v základní zahraniční literatuře na téma právního pluralismu, který se projevuje zejména v prvních čtyřech kapitolách práce.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je členěna na úvod, pět kapitol a závěr. Jak jsem již popsal výše, práce je logicky strukturovaná od právně-teoretických východisek a analýzy doktríny a pojmů přes vlastní empirický výzkum v páté kapitole až k syntéze v šesté kapitole, kde dominuje odpověď na základní otázku, zda lze normativní systém internetových platform společnosti Meta považovat za právo. V rámci představení teorií právního pluralismu nechybí ani autorovo zhodnocení kritiků právního pluralismu a kladně hodnotím také analýzu málo diskutovaného tématu normativních teorií právního pluralismu.

4. Vyjádření k práci

Jako vedoucí diplomové práce pozitivně hodnotím to, že diplomant byl ochoten se zabývat mými dílčími připomínkami, jak ke struktuře, tak k obsahu práce. Celkově však byla práce zpracována převážně samostatně a jako vedoucí jsem neměl velký vliv na výzkumný rámec, ani jsem nemusel

doporučovat diplomantovi studium většího množství odborné literatury k tématu, neboť s ní byl již obeznámen.

S ohledem na kvalitu práce a její rozsah doporučuji zvážit v případě úspěšné obhajoby její předložení jako práce rigorózní, mimo jiné z toho důvodu, že podstatné části práce již buď vyšly anebo byly přijaty k publikaci.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl, který si diplomant v práci vytknul, byl podle mého názoru splněn. Závěr celé práce obsahuje odpověď na výzkumnou otázku, když diplomant od využívá závěry normativních teorií právního pluralismu a argumentuje tak, že je namístě brát normativní systém společnosti Meta jako nestátní právní systém (str. 66).
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomant zpracovával práci pod mým vedením více než rok, což dokládá i dvěma publikacemi, které byly základem třetí, čtvrté, páté a šesté kapitoly diplomové práce, a které vyšly nebo ještě vyjdou v monografiích v rámci dvou projektů SVV vedených dr. Katarzynou Žák Krzyžankovou. Kromě díčích připomínek k jednotlivým kapitolám bylo potřeba v závěru provést dílčí úpravy s cílem většího sjednocení celé práce. Práci celkově považuji za originální, minimálně v českém prostředí. Jak jsem uvedl, kombinaci empirické a doktrinární analýzy za účelem identifikace podstatných rysů normativního systému je podle mého názoru originální.
Logická stavba práce	Struktura práce podle mého názoru odpovídá zvolenému cíli a je z mého pohledu logická.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Počet i množství citací zejména zahraniční literatury je bezpochyby nadstandardní ve srovnání s jinými diplomovými pracemi. Není problém, že je citována především anglicky psaná literatura, protože v některých případech jde o významné odborníky z jiných částí světa, kteří přeložili své práce do anglického jazyka anebo již přímo v anglickém jazyce publikují (Günter Teubner, Nico Krisch, Boaventura de Sousa Santos). Z formálního hlediska mám drobnou připomínku k citacím editovaných knih (např. The Oxford Handbook on Global Legal Pluralism), kde je třeba odlišit autora od editora knihy.

Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Diplomant detailně nastudoval různé teorie právního pluralismu a provedl empirický výzkum, kde s ohledem na nižší celkový počet rozhodnutí nemusel analyzovat pouze vzorek, ale mohl si dovolit analýzu všech dostupných rozhodnutí Oversight Board.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	K úpravě práce nemám žádné připomínky. Kladně hodnotím několik tabulek v empirické části práce, které lépe osvětlují a shrnují dosažené výsledky.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazykovou a stylistickou úroveň práce považuji za dobrou, byť práce poněkud trpí nedostatky vzniklémi z rychlého dokončování. Např. na str. 1 při přepracování úvodu diplomové práce chybí část věty: („Druhá část práce bude naopak převážně orientovaná.“). I ve stávající podobě práce nevybočuje ze standardu odpovídajícímu tomuto typu kvalifikačních prací. Druhým dílčím problémem je větší množství anglicismů, kterým se ale s ohledem na téma práce nelze asi zcela vyhnout.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Diplomová práce splňuje podle mého názoru všechny nároky kladené na tento typ kvalifikační práce, a proto ji doporučuji k obhajobě; v případě úspěšné obhajoby a splnění dalších podmínek daných příslušnými vnitřními předpisy doporučuji vzhledem k rozsahu a kvalitě práce její obhajobu i jako práce rigorózní.
Navržený klasifikační stupeň	Výborně

Při ústní obhajobě práce by se diplomant mohl zaměřit na otázku horizontálního působení základních práv (například svobody projevu) ve vztazích mezi užiteli a internetovými platformami. Měly by dozorové orgány platform (jako je Oversight Boards), případně i soudy, akcentovat ve své rozhodovací činnosti více horizontální účinky lidských práv, a pokud ano, o jaké horizontální účinky lidských práv by se mělo jednat?

V Praze dne 25. 8. 2023

Pavel Ondřejek
vedoucí diplomové práce